

STEUNPUNT ECONOMIE EN ONDERNEMEN
Vlamingenstraat 83/3550
B-3000 Leuven, Belgium

STORE-23-008

Kernindicatoren 2

7 Speerpuntclusters

Bas Gorrens^{a,b}, Aaron Putseys^{a,b}, Dieter Van Esbroeck^{a,b}, en Astrid Volckaert^{*a,b}

^a*Steunpunt Economie en Ondernemen*

^b*Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving (VIVES), Faculteit Economie en
Bedrijfswetenschappen, KU Leuven*

8 juni 2023

**STEUNPUNT
ECONOMIE &
ONDERNEMEN**

Vlaanderen
is economie, wetenschap
& innovatie

---

*© ECOOM-STORE en KU Leuven (2023). De resultaten in dit rapport geven de mening van de auteur(s) weer en niet deze van de Vlaamse Overheid: de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaams Gewest is niet aansprakelijk voor het gebruik dat kan worden gemaakt van de in deze mededeling of bekendmaking opgenomen gegevens.

Kernindicatoren 2022 - 7 Speerpuntclusters (23-008)

ECOOM-STORE adviseert de Vlaamse overheid met fundamenteel en toegepast onderzoek naar speerpuntclusters, economisch beleid en ondernemen in Vlaanderen. Binnen de pijler A "Clusters" brengen onze onderzoekers de speerpuntclusters in Vlaanderen in kaart en creëren nieuwe inzichten voor het clusterbeleid in Vlaanderen. Daartoe worden jaarlijks kernindicatoren berekend.

Kernindicatoren

Aantal ondernemingen (A):	aantal ondernemingen die lid zijn van de cluster.
Aantal groepen (G):	de groep bevat alle btw-nummers van bedrijven die eenzelfde Global Ultimate Owner (GUO) hebben.
Tewerkstelling (VTE):	tewerkstelling binnen de ondernemingen die lid zijn van de cluster, uitgedrukt in voltijds equivalenten (VTE). netto toegevoegde waarde van de ondernemingen die lid zijn van de cluster, uitgedrukt in 1000 euro.
Netto toegevoegde waarde (TW):	de netto toegevoegde waarde van ondernemingen is de omzet verminderd met de aangekochte goederen en diensten, en verminderd met de afschrijvingen.
Arbeidsproductiviteit (AP):	arbeidsproductiviteit is de toegevoegde waarde per werknemer, uitgedrukt in 1000 euro per VTE.
Totale factorproductiviteit (TFP):	de toegevoegde waarde die een bedrijf kan produceren met een bepaalde hoeveelheid arbeid en kapitaal.
Arbeidskosten per eenheid product (ULC):	de arbeidskosten per geproduceerde eenheid output.
Investeringsratio (I):	het aandeel van het kapitaal dat wordt gebruikt in nieuwe investeringen.
Solvabiliteitsratio (SR):	een maatstaf voor het vermogen van een onderneming om aan haar schuldverplichtingen op lange termijn te voldoen.
Current Ratio (CR):	een maatstaf voor het vermogen van een onderneming om haar schuldverplichtingen op korte termijn te voldoen.
EBITDA:	de winst voor aftrek van rentekosten, belastingen, afschrijving en afboekingen, uitgedrukt in 1000 euro.
Aantal Patentbedrijven (PO):	aantal ondernemingen die 1 of meerdere patenten hebben aangevraagd in het referentiejaar.
Aantal Patentaanvragen (P):	het totaal aantal patenten dat aangevraagd wordt door ondernemingen in het referentiejaar.
O&O intensiteit (O&OI):	O&O uitgaven door bedrijven in de cluster als aandeel van omzet in het referentiejaar.
O&O uitgaven (O&OU):	totale interne O&O uitgaven (miljoen EUR) door bedrijven in de cluster in het referentiejaar.
O&O personeel (O&OP):	totaal O&O personeel (VTE) tewerkgesteld door bedrijven in de cluster in het referentiejaar.

De kernindicatoren zijn berekend op basis van de lijst van ondernemingen die bij aanvang van het jaar lid zijn van de cluster, en worden vergeleken (%) ten opzichte van de Vlaamse economie.

> de economische kernindicatoren 2022 betreffen dus de ondernemingen die begin 2022 lid zijn van de cluster, en zijn berekend op basis van hun jaarrekening in 2021. Voor de meeste bedrijven geeft dit de situatie weer op 31/12/2021.

De economische indicatoren hebben betrekking op de meest recente jaarrekening van bedrijven. Enkel bedrijven met tewerkstelling in Vlaanderen worden meegenomen.

De berekende indicatoren zijn onder voorbehoud van eventuele correcties van de gerapporteerde jaarrekeningen in Bel-first.

De patentindicatoren hebben als referentiejaar 2019.

De O&O indicatoren zijn geïmputeerd en geëxtrapolerd naar de totale doelpopulatie op basis van weging, met als referentiejaar 2020.

U: niet voldoende datapunten om betrouwbare cijfers te berekenen.

Groei analyses

Decompositie tabel: decompositie van de groei van het aantal leden, de tewerkstelling en de toegevoegde waarde van de cluster in (i) blijvende leden, (ii) nieuwe leden en (iii) uittrekkende leden.

Voor bepaalde sectoren en/of grote bedrijven waarvan slechts een deel van de bedrijfsactiviteit relevant is voor de cluster, worden de kernindicatoren gewogen.

Voor het bepalen van de sector van activiteit, grootte, multinational karakter, ligging van de maatschappelijke zetel, etc. van bedrijven wordt steeds gebruik gemaakt van de meest recent data.

De berekende indicatoren zijn onder voorbehoud van eventuele correcties van de gerapporteerde jaarrekeningen in Bel-first. Daardoor kunnen er kleine afwijkingen optreden t.o.v. de kernindicatoren die gerapporteerd werden in voorgaande jaren.

Voor bijkomende informatie over de indicatoren en de analyse van de speerpuntclusters verwijzen we naar de volgende STORE beleidsrapporten (beschikbaar op de website van ECOOM-STORE)

[Daan Goutsmet, Cathy Lecocq en Astrid Volckaert \(2018\), "Methodologie voor het beschrijven van speerpuntclusters in Vlaanderen", Beleidsrapport STORE-A-17-005.](#)

[Cathy Lecocq en Astrid Volckaert \(2019\), "Speerpuntclusters in Vlaanderen. Analyse van de clustergroei" Beleidsrapport STORE-A-19-010.](#)

[Gorrens et al. \(2022\), "Speerpuntclusters in Vlaanderen. Methodologie voor het berekenen van kernindicatoren" Beleidsrapport STORE-22-017.](#)

Bron:

Website:

Bel-first, PATSTAT, ECOOM Innovatievragenlijst 2021 (referentiejaar 2020)

www.ecoom.be en www.steunpunt-economie-ondernemen.be

©ECOOM-STORE 2023

Tabel 1: Economische kernindicatoren

	A	G	VTE	TW	AP	TFP	ULC	I	SR	CR	EBITDA
	1%	1%	16%	26%	109	1.04	.361	0.204	0.365	1.836	30%
Totaal	1752	1073	284456	49110656	173	1.28	.477	0.160	0.337	1.519	21887230
Per NACE 2-digits											
01-09	10	9	417	87848	211	.655	.667	0.056	0.712	0.805	4225
10-12	176	118	24621	3020318	123	1.35	.592	0.177	0.389	1.300	1056210
13-15	16	11	1585	154358	97	1.76	.633	0.076	0.431	1.616	53139
16-18	12	12	1149	175834	153	.767	.523	0.068	0.331	0.770	75162
19 en 35-39	73	56	20204	7173742	355	.704	.337	0.048	0.249	1.826	3884995
20-22	88	75	29445	1035963	352	2.61	.321	0.015	0.510	2.233	6857712
23-27	75	59	17473	3228692	185	2.02	.509	0.083	0.367	1.620	1586966
28-33	72	60	11802	1348434	114	1.51	.657	0.270	0.418	1.741	441510
41-43	112	51	14451	1702495	118	1.72	.776	0.240	0.326	1.365	405798
45-47	274	228	21123	4362717	207	2.13	.405	0.129	0.349	1.456	771221
49-51	126	100	16211	1543008	95	1.28	.743	0.201	0.093	1.104	336350
52-53	163	114	49915	4455813	89	1.16	.669	0.148	0.279	1.216	1215081
55-56	7	6	245	15905	65	.625	.616	0.137	0.470	2.622	2149
58-60	1	1	5	423	85	5.58	.5	0.825	0.776	3.360	192
61-63 en 95	124	105	17773	4678368	263	1.54	.33	0.243	0.261	0.923	2861106
64-68	108	96	16081	2316475	144	1.44	.638	0.128	0.322	1.800	846788
69-70	114	102	10830	1932209	178	2.26	.515	0.701	0.497	2.066	802298
71-72	18	18	3967	364250	92	1.92	.806	0.185	0.285	1.547	70273
73-75	64	55	16988	1031272	61	1.76	.857	0.105	0.303	1.377	157735
77-82	24	22	7410	537128	72	1.36	.77	0.164	0.483	1.917	120293
84-99 uitz 95	1	1	5	423	85	5.58	.5	0.825	0.776	3.360	192
Per tewerkstellingsklasse											
geen werknemers	188	126	0	574925			.0567				499070
micro (1-9)	355	316	1502	191660	128	.457	.563	0.402	0.385	2.606	75441
klein (10-49)	496	395	12015	1673888	139	1.15	.512	0.288	0.372	2.045	735838
middelgroot (50-249)	430	336	43012	7162531	167	2.24	.476	0.278	0.386	1.719	2304157
groot (250-999)	211	166	81027	11919500	147	1.37	.582	0.258	0.370	1.430	3955124
groot (1000-4999)	65	61	99829	22103690	221	1.14	.416	0.042	0.328	1.706	11761704
groot (5000 en meer)	7	5	47072	5484464	117	1.74	.523	0.099	0.244	0.923	2555896
Per multinationaal karakter											
Belgisch binnenlands bedrijf	696	524	46164	4936552	107	1.11	.585	0.261	0.321	1.837	1792111
Belgische multinational	429	225	93673	12800921	137	1.24	.553	0.166	0.320	1.202	5332208
Buitenlandse multinational	519	288	135193	30224266	224	1.32	.421	0.121	0.356	1.625	14340534
n.b.	108	72	9426	1148917	122	1.69	.616	0.169	0.312	1.591	422378
Per provincie											
West-Vlaanderen	268	186	33184	4247295	128	1.29	.528	0.237	0.393	1.537	1891954
Oost-Vlaanderen	410	288	34292	4778601	139	1.71	.598	0.323	0.359	2.108	1793040
Antwerpen	609	408	70840	18192240	257	1.3	.379	0.141	0.378	1.796	10453162
Vlaams-Brabant	232	180	39453	6286784	159	1.86	.515	0.191	0.324	1.310	1385489
Limburg	152	110	21593	2448488	113	1.31	.612	0.262	0.409	1.709	775519
Brussel	81	54	85095	13150248	155	1.05	.509	0.041	0.260	1.093	5588068
Per leeftijdsklasse											
1-9	352	300	11411	1762834	154	1	.596	0.369	0.322	1.902	649093
10-19	356	292	39693	6025001	152	1.84	.509	0.251	0.281	1.834	1600218
20-29	344	275	38233	6724351	176	1.39	.463	0.353	0.310	1.356	3132431
30-39	292	238	47767	6824461	143	1.37	.572	0.210	0.368	1.410	2654782
40-49	154	139	47008	5599253	119	.693	.587	0.027	0.321	1.251	1918276
50-59	111	104	39858	5366007	135	2.12	.587	-0.094	0.311	2.211	2127252
60-69	52	49	12749	1873203	147	1.8	.515	0.176	0.386	1.291	788891
70 en ouder	91	81	47737	14935546	313	1.4	.327	0.177	0.404	1.152	9016288
Waalse bedrijven	6	4	1361	339795	250						

Noot: deze tabel rapporteert de kernindicatoren voor alle clusters (vet) en hun percentage in de Vlaamse economie (cursief, %) of het gemiddelde in de Vlaamse economie (cursief, zonder %) voor de jaren vermeld in de tweede rij.

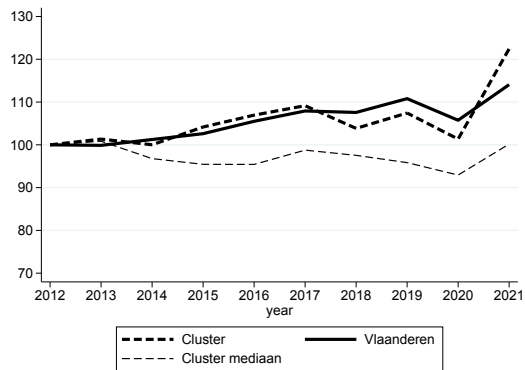
Tabel 2: Innovatie kernindicatoren

	2019			2020		
	PO	P	O&OI	O&OI	O&OP	O&OP
Totaal	119.0	1935	2.65%	3728	15459	
	22%	50%	2.32%	55%	40%	
Per NACE 2-digits						
01-09,12,32,35-43 Overige industrie	17.0	92	1.08%	94	528	
	28%	48%	1.12%	45%	41%	
10-11 Voeding/Dranken	9.0	45	0.39%	78	727	
	47%	69%	0.34%	55%	61%	
13-15 Textiel/Kleding/Leer	4.0	15	2.38%	14	144	
	24%	32%	1.66%	22%	29%	
16-18,31 Papier/Hout/Kurk/Meubelen/Drukwerk	5.0	29	U	U	U	
	28%	27%	0.73%	U	U	
19,22-23 Raffinaderijen/Rubber/Kunststoffen/Niet-metaalhoudende minerale producten	9.0	115	0.52%	77	413	
	29%	51%	0.77%	48%	40%	
20-21 Chemie/Farmaceutische industrie	13.0	741	4.75%	1421	3845	
	42%	86%	3.79%	91%	79%	
24-25,33 Metaal/Reparatie en installatie van machines	6.0	46	1.33%	205	979	
	20%	43%	1.43%	68%	57%	
26-27 Informatica/Elektronische en optische producten/Elektronica	5.0	89	7.42%	145	1013	
	25%	49%	9.29%	29%	31%	
28-30 Machines/Voertuigen	8.0	279	2.75%	148	899	
	17%	45%	2.60%	29%	28%	
45-47 Groot- en detailhandel	9.0	106	1.01%	64	328	
	13%	34%	0.53%	U	U	
49-58,64-70,73-99 Overige diensten	13.0	130	0.71%	218	1424	
	14%	20%	1.11%	40%	37%	
59-63,71-72 Productiehuizen/Telecom/ICT/Ingenieurs/Technische testen	21.0	249	19.0%	1264	5154	
	22%	51%	15.18%	50%	33%	
Per tewerkstellingsklasse						
groot (250 en meer)	52.0	1630	2.51%	3131	11472	
	253%	153%	2.07%	78%	65%	
klein (10-49)	22.0	87	3.06%	123	968	
	14%	20%	2.53%	12%	12%	
micro (1-9)	11.0	47	15.48%	42	260	
	8%	10%	10.21%	14%	11%	
middelgroot (50-249)	32.0	163	3.64%	432	2759	
	26%	25%	2.60%	30%	26%	
geen werknemers	2.0	8				
	5%	7%				
Per multinationaal karakter						
Belgisch binnenlands bedrijf	20.0	51	2.0%	165	1352	
	8%	7%	2.63%	18%	17%	
Belgische multinational	50.0	854	4.49%	1144	4827	
	32%	60%	2.47%	68%	52%	
Buitenlandse multinational	43.0	983	2.25%	2371	8877	
	39%	61%	2.15%	64%	49%	
n.b.	6.0	47	2.37%	48	403	
	24%	41%	2.74%	9%	11%	
Per leeftijdsklasse						
1-9	17.0	101	4.82%	111	823	
	14%	19%	6.01%	16%	16%	
10-19	21.0	182	3.90%	533	3269	
	19%	37%	4.06%	47%	41%	
20-29	20.0	193	7.69%	883	2743	
	23%	38%	4.14%	58%	35%	
30-39	21.0	155	0.72%	295	2264	
	20%	37%	1.14%	36%	34%	
40-59	19.0	401	0.80%	319	1782	
	66%	111%	0.82%	46%	41%	
60 en ouder	21.0	903	4.84%	1587	4577	
	72%	90%	3.23%	82%	66%	

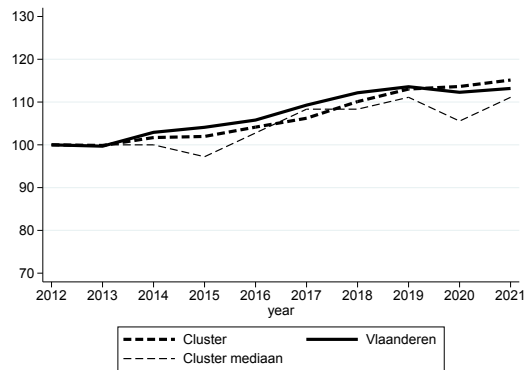
Noot: deze tabel rapporteert de innovatie indicatoren voor alle clusters (vet) en hun percentage in de Vlaamse economie (cursief, %) of het gemiddelde in de Vlaamse economie (cursief, zonder %) voor de jaren vermeld in de tweede rij.

Tabel 3: Decompositie van de leden

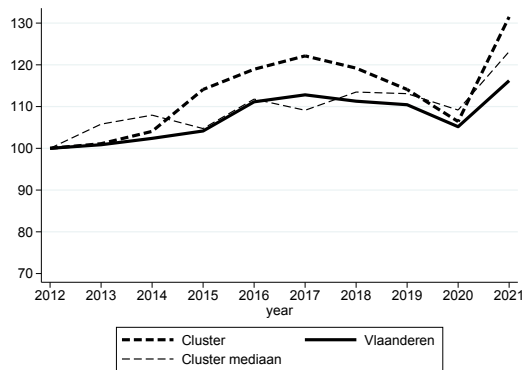
	Aantal	VTE	TW	AP
Totaal				
2022	1752	284455	49110656	173
2021	1581	302756	35475301	117
groei	171	-18301	13635355	55
groei (%)	11	-6	38	47
Blijvende leden				
2022	1267	253917	42707447	168
2021	1267	275868	31804997	115
groei	.	-21951	10902450	53
In- en uitredende leden				
2022	485	30538	6403209	210
2021	314	26888	3670304	137
groei	171	3650	2732905	73

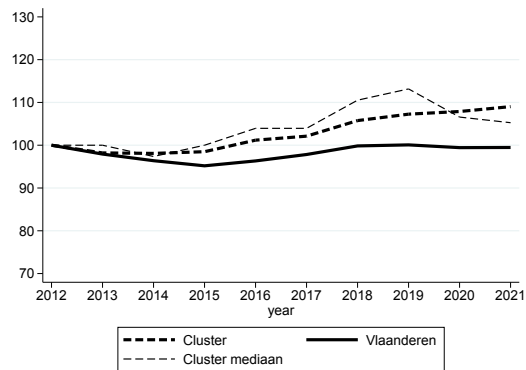
(1a) groei nav totaal

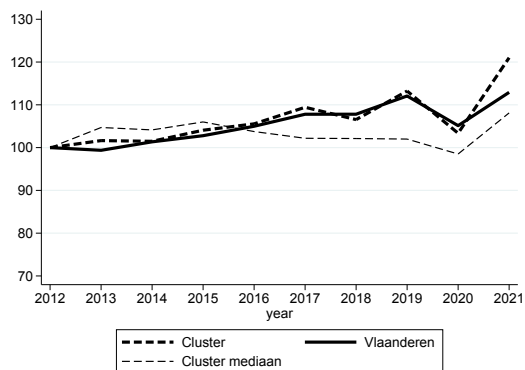
(1b) groei fte totaal

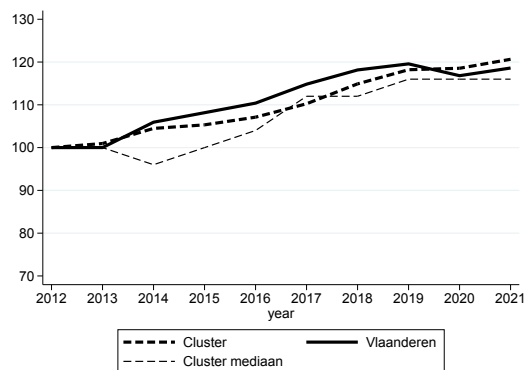
(1c) groei nav industrie

(1d) groei fte industrie

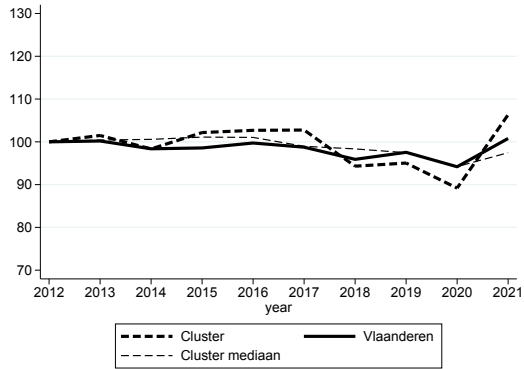

(1e) groei nav diensten

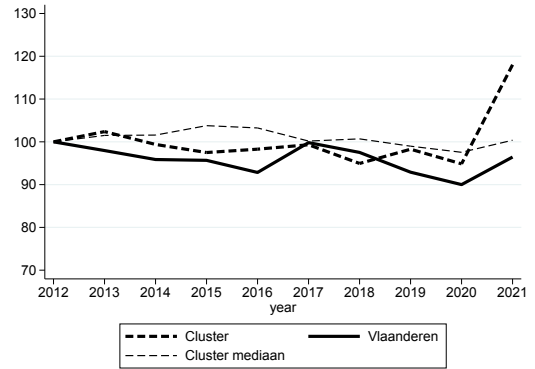

(1f) groei fte diensten

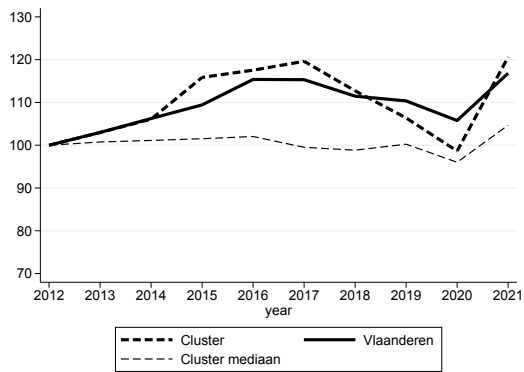
Figuur 1: Groei in Toegevoegde waarde en Tewerkstelling (VTE)

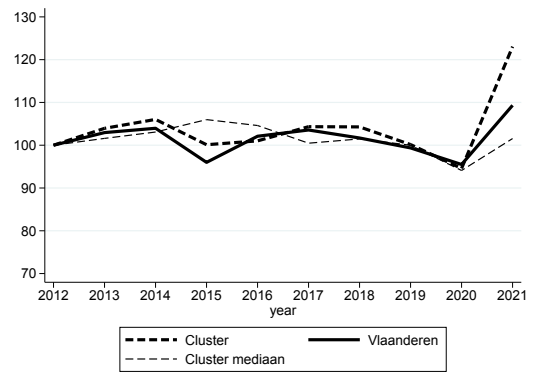
(2a) groei ap totaal

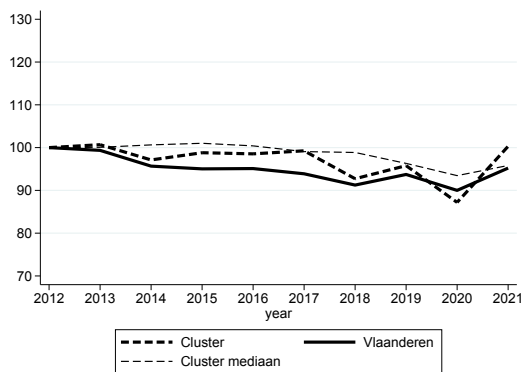
(2b) groei tfp totaal

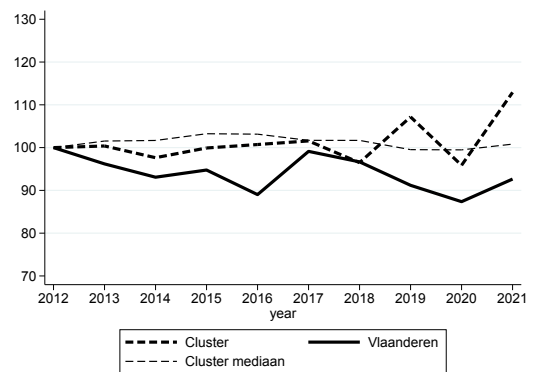
(2c) groei ap industrie

(2d) groei tfp industrie

(2e) groei ap diensten

(2f) groei tfp diensten

Figuur 2: Groei in arbeids- en factorproductiviteit